

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon: 206.
-gyes szám: hétköznap 2 L.
Vasárnap 4 L.

Előzetesi árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
1 évre	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

KÖNNY TÓDUL

a szemembe, amikor délben megállok a katonalacikonyhák előtt. Elszorul a szívem, amint azt a gyermekhadseréget látom bőgrével a kezükben, s várják az ételmaradékot a jószívű vitézektől. Végül ők kapják a menázsit. Böven, pupozottan, mert a magyar katona szive csodászív. Inkább egy kanállal kevesebbet önmagának, csak-hogy az éhség gyermekeinek is juthasson. Es jut is. Minden délben jut. Naponkintsok száz gyermeknek, sok családnak.

Ezek a kisbőgrés, nagybőgrés szurdosok, félnadrágos rongyosok a letagadhatatlan bizonyítékai a nyomornak sok száz hideg tűzhelyen, ahol nincsen liszt, nincsen zsír, burgonya, még fa sincsen. Talán csak egy gyújtószál, amellyel az elkésredett anya este kigyújtja a mécsset. Ruha? Csak rongyokról beszélünk, meg madzagról, amely gombot helyettesít. Cipő? Valamikor talán talpa is volt, most a csupasz láb bőre helyettesíti.

Egyik-másik önmaga az oka, értem a szülőket, a szörnyű nyomornak. Dolgozhatnak, a mindennapi kenyér az asztalra kerülhetne. Igaz, úgy van. Ne feledjük azonban, hogy ennek az éhtábornak sok tagja az élet és a háboru hajótöröttje. A tüdővésztesztet alig vonzó apának a lélegzés is fárasztó munka már, talán az anyát is kór sorvasztja s a még meglevő kis erővel szerzett fillérekkel nem lehet a háboru élelmiszereit megvenni. Ezek a százalomra méltók. Ezeknek láttára facsarodik össze a szívem, s eszembe jut, hogy sok helyen pazarolnak, dúslákodnak, de az ilyesmit nem veszik észre. Eszembe jut a hadifogoly-dédelgetés, akinek még öfille-

res cigaretta is kerül fehér kaláccsal. Eszembe jut a muzsikától hangos és pezsgőgőzítő párák éjjeli kávéház, a háborus jótékonyásra rendezett estély ragyogó új toalettje, azok a nagy bankók, amelyeket barát-nők cifrázkodására költenek a ledérek. Eszembe jut az embereknek minden könnyelműsége és szívtelensége.

És eltöprengenek azon, hogy mikor tér észre a társadalom, mikor látja meg ezeket a rongyokat, mikor hallja meg a korgó gyomrokat? Mikor indítja meg szívét az éhez, didergő embertársnak, a kór férgétől halványon csillogó, láztól tüzesedő szemének százalomraméltó tekintete?

Gondoskodás a gazdasági munkákról.

A vármegye alispánja rendeletet adott ki, amely szerint összeírandók mindazon gazdák, akik a lőrekiválás következtében nem rendelkeznek megfelelő igaerővel. Nemkülönböztetve nyilvánartásba veszik azokat, akiknek megvan a kellő igaerőjük. Ezek kötelesek lesznek az előbbieknél segíteni. Ha pedig ellenszegülnek, a hatóság fog kényszerintézkedést alkalmazni.

A vetőmagról is gondoskodik a vármegye. Akinek nincsen vetőmagja, jelentse be az előjárásnak s az megteszi a további intézkedéseket s a szükségességétől függően minőség és mennyiség szerint mindenki megkapja.

Az aratást úgy biztosítják, hogy összeírják azokat az egyéneket, akik eddig mint arató, vagy cséplőmunkások voltak és ezek meghatározott időn belül kötelesek lesznek elszerezni. Az ellenszegülők kényszer útján kötelezettek a szerződés megkötésére. A hatóságok ezen szigorú és tüdővesztéses rendelkezései biztosítani fogják a vármegye gazdasági munkálatait.

Háboru.

Az oroszok a Kárpátokban tovább próbálkoznak. Megpróbálták a Labor révtől nyugatra fekvő magaslatokat elfoglalni, háborgatták a Délkelet-Galiciában elfoglalt állásainkat, kísérletük azonban sikertelen maradt és 280 emberükbe került, kiket a mieink foglyul ejtettek. Ugyancsak ez a sors érte a Prasznicz és Szekva körül támadó orosz seregeket is. Itt 1900 főnyi csapatot fogtak el a németek. Felháborodással emlékszik meg a német hivatalos jelentés azokról a vandalizmusokról és barbár cselekedetekről, melyeket az orosz csapatok különösen Kelet-Poroszország védtelen lakosságával elkövettek. A muszka vadság és kulturátlanság itt teljesen kimutatta a foga fehérét. A huszadi század örök szégyene marad az, amit az oroszok ezen a vidéken elkövettek. Gyilkoltak, raboltak, gyújtogattak, védtelen nőket, gyermekeket bántalmaztak. Hiábavaló ezekkel a barbár hordákkal szemben minden jogra való hivalkozás, itt csak egy segít, a viszatörlesztés, amit már be is jelentett a német hadvezetőség mai kommunikéjében. — A francia fronton megkísérelt minden támadás csufos kudarcot vallott. Loretto, Champagne, a Vogegek csak újabb kudarcot jelentenek a francia hadseregére. A német blokádra az angolok és franciák ugyanolyan módon szeretnének felelni, de az akarás, a szándék a kivitelől persze nagyon távol áll. A franciák mvst már blokádot hirdetnek Ausztria és Magyarország ellen is. A német dúrahajók egyébként pompásan teljesítik kötelességüket, csak győzzék az angolok számon tartani eltűnt és elsüllyesztett hajók számát. — A Dardanelláknál teljes kudarc érte az angol-francia szövetséges flottát. Ujabb ismét egy francia páncéloshajó és egy aknalerakó hajó pusztulásáról adnak hírt. Nem kisebb kudarc érte az angolokat Egyiptomban, hol a föllázadt törzsek nagy része csatlakozott a török katonasághoz, így az oroszoktól angol uralom Egyiptomban és nagy veszedelemben forog.

JÖNNEK a gyűjtőkocsik!

Budapest, Bécs és Berlin mintájára a székesfehérvári Hadszegélyző Hivatal gyűjtőkoocsival járja be a város utcáit szeretet adományokat gyűjtve a harcosok számára. Minden adományt elfogadnak, u. m. élelmiszert, gabonát, burgonyát, zsírt, tojást, dohányt, szivart, cigarettát, gyufát, fémharmut, tollvankost, lekvárt, mézet, csokoládét, kenyeret, szalonnát, kalácsot, fehér-cukrot, játékok stb.

Ezenkívül mindennemű jó és rossz állapotban levő sárgaréz, vörösréz és óntárgyakat. Plakátokon és lapokban hirdetni fogják, hogy melyik napon melyik utcákat fogja bejárni a gyűjtőkocsi.

Kérjük a nemesszívű közönséget, hogy szeretetadományait előre készítse el csomagokban, hogy az átvétel nehézség nélkül történhessen. A harcterre ez adományokból küldenek husvétii ajándékot a katonáknak.

A VÁRMEGYE lisztszükséglete.

Fejérvármegyének amint már jeleztük, 9,862.604 kilogramm lisztre van szüksége. A vármegye lisztszükségletével kapcsolatban Sztós Jenő alispán rendeletet intézett a főszolgabírákhoz, amelyben közli, hogy 822 vaggon lisztet fognak kapni, illetve előjegyzésbe veszik, amelyet azonban tartalékkészletnek kell tekinteni.

A miniszter az alispán azon előterjesztését, hogy a liszt előállításához szükséges gabona mennyiségét a kormány azon készletekből bocsássa a fejérmegyei községek rendelkezésére, melyek az egyes fejérmegyei községekben rekviráltak és legfoglaltattak, helybenhagyta.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék fehér és színes zsinór barchetból szőnyeg, takaró, paplan, kanaváson, lepedő, abrosz, törülköző stb. **olcsó szabott árak mellett.**

Az allspán felhívja a községek előjáróságait, hogy haladéktalanul hívják össze a képviselőtestületi közgyűléseket és hozzanak határozatot a listákészletek, illetve azok előállításához szükséges gabonamentek beszerzésének, feldolgoztatásának és kezelésének elvállalására.

A rendelkezésre bocsátandó gabonát és tengerit a községek a legközelebbi malomban őrlétték meg. Ez a tartaléklistát csak igazolt szükség esetén osztható ki a közönség között és pedig a gabona beszerzési, feldolgozási és kezelési költségek arányában megállapított áron. A listát kiszolgáltatása csak községi hatósági utalvány alapján teljesíthető.

Dezinficiáljunk!

A városi hatóság figyelmébe!

A tavasz, a melegebb idő már az ajtókon kopogtat s mindenki félve és rettegve gondol arra, hogy a tavaszi napsgár esetleg járványok szomoru hírnöke, beköszöntője lesz. Még ugyan nem ijedünk, az óvatosság, az előrelátás azonban sohasem árt. A hatóságok már sok helyen elrendelték a kötelező oltásokat. Nagyon helyesen tették, mindez azonban nem elégséges ez esetlegesen föllépő járványok megakadályozására. Orvosi közmondás, hogy a tisztaság, a

pedáns tisztaság a járványok halálos ellensége. Ezt kell nekünk is szem előtt tartanunk, ha meg akarunk menekülni a veszedelem elől, azért ajánljuk az alábbiakat a városi hatóság szives figyelmébe.

Nagyon helyesen cselekedne a város, ha a csatornaelfolyásokra a legnagyobb szigorúsággal felttyeltetne, nehogy azoknak kigőzölgése megfertőzhesse a levegőt. Ugyancsak fontosnak tartjuk — amint azt egyik utóbbi számunkban már megírtuk — hogy a személerakodó helyek körül rendet teremtsenek. A fecsképarti személerakodó hely a város felső részén fekszik, ott, hol az északi szél pompás utat talál be a városba. — Fokozott éberséggel kell őrködni azon, hogy maga a lakosság is lelkiismeretesen betartsa az egészségügyi rendszabályokat. Nem egyszer tapasztalhatja az ember, hogy az udvarokból valami kiállhatatlan bűz ömlik ki az utcára, mely aztán megfertőzi az egész környék levegőjét.

Ilyeneket tapasztalhat az ember például a Lövdöde-utcában és más egyéb helyeken. — A disznótartás a város belső területein nincs engedélyezve; jó lenne, ha a város vezetősége utána nézetne annak, hogy ezt fontos egészségügyi szabályrendeletet megértjük, vagy nem jászák-e ki?! — Csak néhány jelentéktelennek látszó dologról emlékeztünk meg ez alkalommal; a város vezetősége kell, hogy szíven hordja nemcsak a gyomorkérdéseket, hanem vigyáz kell az egészségünkre is.

Hősi halált halt vöröskeresztes ápolónő.

Augusztva missió nővér után egy vöröskeresztes hölgy halt hősi halált a hazáért. Székesfehérvár hadikórházainak második halottja Pálinkás Etel, vöröskeresztes ápolónő, aki a háboru első napjától fogva megszakítás nélkül fáradhatatlanul dolgozott vitéz katonáinkért. A lovassági laktanya hadikórházának volt önzetlen és nehézségeket nem ismerő munkása. A hadikórház konyhájának volt a hangyszorgalmu leánya. Hajnaltól késő estig nap nap után ott állt a nagy üstök mellett s főzte, süttötte az izletes ételeket a derék sebesülteknek. De a kórtermekben is segédkezett, ha ideje engedte. Nem győzött eleget dolgozni a hazáért. Valósággal agyondolgozta magát, tudógyulladást kapott, s a lelkes houleány meghalt. A háboru, a Vöröskereszt halottja. Pálinkás Etel ugyszólván egész életét a szeretet munkájának szentelte. Háboru előtt a székesfehérvári patronázs-intézményeknek volt lelkes hive és az első szentáldozókat előkészítő bizottságnak sokat dolgozó tagja.

Sok munkájáért már elvette a jutalmát. A jó Isten jutalmazza meg a tulvilág boldogságával. A szeretet munkájának áldozott élet legszebb befejezését adta a hősi halál.

Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Szent György kórházból katonai pompával. A gyászmise hétfőn reggel 7 órakor lesz a székesegyházban.

Háborus apróságok.

A hős szakaszvezető. Ott történt...-nél. Benedek szakaszvezető két lövést kapott. Egyet a ballábába, egyet a vállába. Kollégáját, a legidősebb altisztet oda hívta magához.

"Sógor gyere ide, kis beszélni való van veled."

"A golyók hulltak, mint a vizes rózsáról a cseppek. Ez — nem akadályozta azonban a káplárt. Oda lépkedett:

"No mi baj?"

"Semmi, csak kicsit meglöttek. Késd be a vállam. A lábammal már végeztem!"

A kötés megvolt. Erre a sebesült előveszi szakaszajstromát azután korrigál:

"Ez megsebesült. — ez meghalt, ennek a bakkancsát kell foltozni... Multkor ez nem kapott dohányt... az engedély nélkül megette a konzervét."

Végül odapergetett az ő nevéhez s odairta nagy betűkkel: "Megsebesült XI7 én. Elment a kórházba."

Féltóra hosszát dolgozott a dekungijában, míg körülötte potyogtak a golyóbisok.

"Na most rendben van. Azután ugy viseld gondjaid, hogy mire viszsztatérek Anstand ne legyen! Szervusz!"

Azzal puskájára támaszkodva, mintha mi sem történt volna, leballagott a kötözőhelyre.

Baka humor. Az egyik szerb fogolynek szétvitte a srapel na kezét. Mikor a Brigade Sanitáizekhez került, kiégették rettenetes sebtét pokolkövel. Irtozatosan orditozott.

"Jaj msnu, jaj manu... Mit beszél az, — kérdi János bátyánk, akinek a kezét vágják le.

A gyaloghúszár.

A limanovai csata után először értesült a nyilvánosság arról, hogy a lovasságot a lövészárkokban alkalmazták épp úgy, mint a gyalogságot. A 13. huszárezred teljes gyalogsági alkalmaztatásban a bátorság valóságos csodáit művelte és sokan — köztük Muhr Othmár ezredes is — hősi halált haltak.

Amikor néhány nappal az ütközet után a haditudósítók meglátogatták a harcmezőt, az ott levő huszárok nem azért panaszkodtak, mert sokan életek közülük, hanem mert gyalogsági tevékenységet kellett kifejteniük.

— Mit szól hozzá, uram — panaszkodott az egyik, baka lett belőlnk.

Az egyik lovassághadosztály parancsnokságánál a huszárok azzal voltak elfoglalva, hogy az utakat javítsák, egyenlítették a földhányásokat, kitöltették az árkokat. Valamennyien a piros lovassági sapka helyébe csukaszürke színtű hárctárnak. Rég elfűnt a fűszárbűszkeség, mely oly nagyra volt a tarka egyenruhával. Most már csak a régi lovasszettek, akik önkéntes szolgálatot teljesítenek mint segédőrztettek, mint például Auersperg herceg, hordának piros sapkát. Az utatjavító huszárok is szerencsésleneknek érezték magukat. Tipikusan magyar dolog, ahogyan ezek a parasztfiúk, mielőlt huszároknak sorozták őket, nyomban lenézik azt a munkát, melyet nem lőhátról kell elvégezniük. És mégis hozzá kell a jövőben szok-

nio a gyalogfeladatokra. Még ha így is panaszkodnak:

— Héj, uram, ló helyélt talicskákat vezetünk!

Egy lovassági hadosztály vezérkari főnöke érdekes dolgokat mondott el arról, hogy már eddig is milyen változásokon ment keresztül lovasságunk és még minők lesznek a változások békekötés után.

A zamocsi visszavonulás után, tehát nyár utóján kezdtek belátni, hogy a modern háboru fejlődésében a lovasságnak kevés teendő jut tisztán lóval való kapcsolatban.

A hadosztályt a front különböző pontjain alkalmazták és az ezzel járó nagy meneteléseket a lovak nem bírták el. Ezért sokkal többször alkalmazták a lovasságot tüzércsapatokba, mint régen és számos tapasztalat igazolta, hogy a lovasság sehol sem tud boldogulni gyalogsági kiképzetés nélkül. Mert erdős, mocsaras és átvágott terep teljesen kizárja a ló alkalmaztatását. A tarka egyenruha hátrányait is ugyszólván rettenetes módon nyilatkoztak meg.

A Rjeicki, Rávaruska melletti csatákban, amelyek szeptember 8- és 13-ika közt folytak, megtörtént — bizonyára először az osztrák-magyar lovas fegyvernem történetében — hogy lovasság együtt harcolt a lövészárkokban a gyalogsággal. Szükség törvényi bont és a lovas katonák csakhamar megtanulták, hogyan kell lóveszárkokat ásní és a véres gyakorlatban az összes gyalogsági ismereteket is megszerezték. Eleinte az ősi magyar és osztrák el-

fenziv szellem folytán szivesebben rohanta meg az ellenséget a karabély fordított végével, sem mint fedezték volna magukat.

Egy orosz éjjeli támadás után, amelyet visszavertek és amely után a hőttestek ezrei fedték a csata-teret, a lovasság birtokába jutott az orosz ásóknak is. Lassanként vitorlaváson hátszakokat és bajoneteket is szereztek ily módon. Ma aztán minden igazi huszárgyerekbajonettet is hord a csizmája szárában a kanál-mellett.

A nagy visszavonulásnál a legénység és lovak sokat szenvedtek. Éjjel és nappal kellett átfurmiok magukat a trénen, mely nem bírt előbbre jutni. Senkinek nem volt ideje kiszállni a nyeregből. A nyeregnyomás nagy pusztítást vitt végbe a lovak közt és néha hetek multak el, hogy a nyereg nem került le a szegény ló hátról.

Mindeme tapasztalatok ellenére azonban nem lehet mondani, hogy a lovasság őseredeti alkalmazásának végkép kimult a világból. Amikor legújabbban megkezdődött az offenzíva, egy huszársvadron attakot intézett orosz gyalogság ellen és kétszázhatvan foglyot ejtett. Az oroszok egész közel engedték magukhoz a lovasságot, már célozni kezdtek, de végül mégis meggon-dolták a dolgot és részben megfutoztak, részben megadták magukat. Hasonló magatartást — vagyis az erkölcsi összeomlást lovasataknál — gyakran tapasztaltunk orosz gyalogságnál. Ennek az oka nyilván az, hogy az orosz tiszt urak nem igen szokták csapatáik közt lenni a rajvonalban, hanem onnan

jó messze állnak biztosabb fedezetek mögött.

Mialatt gyalogságunk a San folyónál harcolt, a lovassági legénység hátul második védelmi vonalat épített. Ebben az időben először alkotott a divízió lovasscsapatból gyalogsági zászlóaljait. Mint-hogy a hadosztály számos lóva tönkrement, a legénység nagy része gyalog volt kénytelen járni. A parancsnokság ezekből az emberekből gyalogcsapatot alakított, hogy mint gyalogság vegyen részt a tüzércsapatban.

Ezzel szemben azonban rájöttek arra, hogy a nehéz lovassági csizmák és egyenruha, valamint a bajonett és ásó hiánya akadályozza őket a harcban. Ezért a hadtápvonalnál különböző munkálataira alkalmazták őket. Ez azonban nagyon fáj a derék fiúknak. Mindenanon a fronthoz akartak visszateretni. Erre aztán gyalogsági felszerelést kaptak és csakugyan az egykori lovasság nagyszerűen érvényesült mint gyalogság. Csak épp a menetelést rövidítették meg náluk egy kissé.

A második visszavonulás a San folyótól, amely tudvalegőleg az első novemberi napokban történt, már sokkal könnyebb volt, mint az első, már azért is, mert a csapatokhoz osztott trénszekerek is jobban betanultak a dologba. A negyedik offenzíva afféle ezek a huszárgyalogosok már hatvan kilométernyi napi menetelést végeztek.

Amit lovasságunk a nagy limanovai csatában végzett, azt már többször megírták.

„Az anyját emlegeti...“ feleli a másik.

„Az anyját?“ S odaszól: „Ne emlegesd sógor... Biztos pofonvágná, ha látná, milyen rejtetniesen bögsz...“

A kenyérfogyasztás statisztikája. Az Északamerikai Egyesült-Államok mezőgazdasági departementje által kiadott „Crop Reporter“ érdekes adatokat szolgáltat arról, hogy az összes államok lakossága mennyi kenyérmagvat fogyasztott az utolsó tíz esztendőben. A kenyérfogyasztás világstatisztikája a következő fejenként és hektóliterekben: Kanada 3.4255, Belgium 3.0162, Franciaország 2.8709, Spanyolország 2.2167, Nagybritannia 2.1804, Svájc 2.1804, Ausztrália 1.9987, Olaszország 1.9824, Északam. Egy. Államok 1.9260, Uruguay 1.9269, Argentína 1.8897, Bulgária 1.8170, Ausztria és Magyarország 1.5626, Németalföld 1.5623, Románia 2.4536, Dánia 1.2719, Chile 1.2356, Németország 1.1629, Oroszország 0.9812, Szerbia 0.9085, Svédország 0.9085, Egyiptom 0.9085, Portugália 0.6541, Brit India 0.2907, Mexikó 0.2097, Japán 0.1817. Kitűnik ebből az összeállításból, hogy a kettős monarchia lakossága általában mintegy ötven százalékkal több kenyérmagvat fogyaszt, mint a Német-birodalom, hogy jóval több a mind Nagybritanniának, mind pedig Franciaországnak lakossága aránytalanul többet használ el, mint a kettős monarchia. Oroszország ellenben jóval kevesebbet beéri, mint Németország.

Erélyes intézkedés a gabonaeltitkulás miatt.

Elkobozzák az eltított lisztet és gabonát.

A kormány elrendelte az újabb hatósági felhívás dacára eltított gabona és lisztkészleteknek minden kárpótlás nélkül való elkobozását.

A közönséget a hatóságok fel fogják hívti, hogy 48 óra alatt mindenki jelentse be azt a gabona és lisztkészletét, mely az idej termés betakarításáig számitva és a gazdasági szükségleteken felül birtokában van. Azt, aki fölös készletét 48 óra alatt be nem jelenti, 2 hónapig terjedhető fogház és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik és tőle a készletet elkobozzák.

A pénzügyőrséget felhatalmazzák és utasítják, hogy a bejelentési határidőnek, a 48 órána letelte után az elrejtett készletek kinyomozandók. Bárki, aki ilyen elrejtett készletről tud és bejelenti, a készlet értékének egyötöd részét megkapja. Az elrejtett készlet értékének többi része a rokkant katonák javára fog szolgálni.

Aki a rekvirálaskor és az összeíraskor eltított valamely készletét 48 óra alatt önként bejelenti, az ellen a hatóság nem indít eljárást. Ha azonban 48 óra alatt nem jelenti be készletét, úgy azt minden megértetés nélkül el fogják kobozni.

HIREK.

— **Konferencia. Dr. Prohászka Ottokár megyespüspök,** amint már megirtuk, folyó hó 22 től 27-ig mindennap este 6 óraker a budapesti egyetemi templomban konferenciabeszédet fog tartani.

— **Kapunk lisztet. Dr. Kerekes Lajos városi főjegyző** mint ismeretes a napokban Budapesten járt a földművelésügyi minisztériumban, hogy a városnak beígért lisztből néhány vagonnal sürgősen előlegezzenek, mert különben zavarok állhatnak elő a közlekedésben. A minisztérium ma tudatta dr. Saára Gyula polgarmesterral, hogy a fehérvári járásban rekvirált gabonából 83 métermérsát a város rendelkezésére bocsátott, amit azonnal megőrlehet.

— **Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Révész Adolf állatorvost** Bodajk és Mór állomásra szakértőül nevezte ki.

— **A tiszték fizetésfőbblete.** A tiszték sorában beallott nagy veszteségek folytán gyakorta előfordul, hogy hadnagyok és főhadnagyok századot, századosok zászlóaljait, őrnagyok és alezredek ezredet, ezredek dandárt, vezérőrnagyok hadosztályt, altábornagyok hadtestet vezényelnek. Az ilyen tiszték fizetésének kérdése a legkülömbözőbb félreértésekre adott ez ideig okot. Most a hadügyminiszter egységesen szabályozta a kérdést. E szerint, ha valamely tisztet rangját meghaladó magasabb parancsnoksággal ruháznak fel, ha ez a rendelkezés végleges, akkor az illető tiszt a korábbi fizetésnél egy rendfokozattal magasabb fizetést huz. Azok a tiszték, akik valamely rendfokozathoz nem illő magasabb parancsnokságot ideiglenesen vezetnek, továbbra is a rendfokozatnak megfelelő illetéket élvezik. Ha azonban ez az ideiglenes megbízatás 14 napnál tovább tart, akkor számukra magasabb készletési pótdíj illetékes. Ha tehát egy hadnagy 14 napnál hosszabb ideig ideiglenes századparancsnok, akkor számára nem hadnagyi készletési pótdíj (2 kor), hanem századosi készletési pótdíj (3 kor) jár. A véglegesen adományozott magasabb parancsnokság tetemes fizetékülönbözettel jár, míg az ideiglenes parancsnokság csak a készletési pótdíj magasabb mértékében jut kifejezésre.

— **A sebesültek ingyenes kezelése.** A belügyminiszter felhívja a közalkalmazásu orvosokat, hogy a rokkant katonákat ingyenes orvosi kezelésben részesítsék. A belügyminiszter meg vac győződve, hogy a haza védelmében testi épségüket veszített harcosokat adott esetekben magánorvosok is díjtalanul részesítik orvosi segélyben.

— **Élelmiszerárak.** Hogy micsoda árkülömbözetek vannak az egyes városokban, mutatja az alábbi kimutatás, amely az aradi árakat jelenti: Marhahús 1.52 kor.-tól 1.84 kor.-ig. Háj 2.80 kor.-tól 3.60 kor.-ig. szalonna 2.80 kor.-tól 3.60 kor.-ig. Tyuk párja 4—9 kor. Csirke párja 3—4 kor. Tej literje 26—28 fillér. Vaj kilója 3.60 kor.-tól 4.80 kor.-ig. Egy kiló főzöliszt 64 fillér. Egy kiló kenyérliszt 47 fillér. Egy kiló burgonya 14 fillér. És a fehérvári árak: Jól tudják öket. Holnap nagyobb lesznek, holnapután ismét és ismét a végtelenségig. Hát mikor leszünk róla?

— **A dohányárusítás szabályozása.** Már említettük, hogy a trafikokat a szatocszüzletekben és italmérésekben beszűntetik. Az erre vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet már meg is érkezett. A rendelkezés értelmében a trafikengedélyt ezután csakis olyan egyéneknek lehet kiadni, akik kizárólag magy. kir. dohányjüvedékek eladásával foglalkoznak és ezeknek is csak abban az esetben, ha üzleteiket a fogyasztó közönség érdeke szerint forgalmi központban akarják megnyitni. Ennél fogva ezután azoknak a kereskedőknek, akik a trafikeladást csak mint másodrangú kereseti foglalkozást üzik, új trafikengedélyt nem lesz kiadható. Sőt a régiéket is redukálni fogják azáltal, hogy a cégváltás esetén az új tulajdonosra nem lesz átruházható a régi tulajdonos trafikjoga. Csupán előkelőbb kávéházakban lesz megengedve a dohányárutok elárulítása. A pénzügyminiszter e rendelkezésének foganatosítását máris megkezdte és új trafikengedélyt már csakis e rendelet alapján adnak ki.

— **Növendékhangverseny.** A Székesfehérvári Zeneiskola március 10 21-én vasárnap a főgimnázium dísztermében tartja tízedik növendékhangversenyt; jegyek a Zeneiskola helyiségében és a hangversenyt megelőzőleg a pénztárnál válthatók. Ülő hely 50 fill. álló hely 20 fillér. A hangversenyen a következő növendékek szerepelnek: Gerő Paula, Kerekes Andor, Schredl Mici, Szécs István, Szalay László, Hubert László, Palotay Irén, Simon Irén, Apt Kamil, Karl József, Sebetyén József, Mihályfi István, Klökner Sarolta, Nosz Gyula, Gerő Paula, Erdős Rózi.

— **Nem tartják a maximális árakat.** Jóllehet a hatóságok a legszigoribban üldözik a maximális árak megszegőt, a közönség mégis minden alkalmat felhasznál, hogy kijátszassa. Ujabbban a tengeri eladásnál történik sok visszaélés a vármegye egyes községeiben. Velence, Nyék környékén nagy vásárlások történnek a maximális árakon felül. Mindenestre nehéz a kijátszókat lefűlése, mert százféle turlángal dolgoznak. Az illetékes hatóságoknak azonban a legszigoribban kell utána nézniük, hogy valamilyen lehetelenné tévessenek a háborus intézkedések kijátszóit.

— **Cserabogarirtás.** Békeidőben a cserabogarirtásra rendszerint csak az elemi iskolák V. és VI. osztályú növendékeinek szoktak engedélyt adni az iskolai hatóságok. Tekintettel a háborus viszonyokra, a miniszter megengedte — amint már lapunkban közöltük, — hogy az alsóbb osztályú gyermekek is felhasználhatók legyenek. Ezen fontos intézkedést ma a rendőrség is nyilvánosságra hozta.

— **Uránia színház szombat és vasárnap mősora** ismét kimagasló esemény lesz. E két napon Dorrit Weikler, a föld legcsinivaltanabb leánya ragyogtatja művészetét a Vihar kisasszony című 3 felvonásos vígjátékban. Ezenkívül Conanon sláger „A négyek jele“ vagy Scherlock Holmes kutyája izgalmas és legújabb detektív-dráma kerül színpadra. Az Uránia színház ezentúl nagyobb részt 2—2 slágeret vagy mősorára, egy drámát és egy vígjátékot és ezzel szándékozik hálás publikumának kedveskedni. Március hó 22 és 23 án Ledesma Conchetta, a híres spanyol táncosnővel a „Királyi kaland“ kerül színpadra.

— **Rövid hírek.**
Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtetetlen jó feleségem elhunytá alkalmával mély fájdalomomban részvétet kifejezték, a temetésen részvételre, hálás köszönetünket fejezzük ki. *Beke József és családja.*

— **A váro sztrószámátja.** Székesfehérvár szab. kir. város sztrószámát nyitott az Osztrák magyar Banknál.

Rendőri hír. Révész Imre Jancsár-utca 18 sz. alatti lakost a rendőrség 20 K pénzbüntetésre ítélte.

— **Hadseregélyő Bizottsághoz** beérkezett adományok folytatólagos kimutatása; Dr. Lukács Gyula 12 K. Pangli János 20 K. Verebi Vég Mária a megváltó katonáknak 125 K. 55 fill. Konrad Kálmáné 10 K. Rédei Vilmos perselyében 4 K. 10 fill. Návtelen 30 K. Pete János megváltó katonáknak 10 K. N. N. 4 K. Borkovits 2 nyulbör. Breier Erzsébet 1 p. érmelegítő, Vidor Izidorné 1 hősapka, 3 pár érmelegítő, Gönc Istvánné Czece 6 drb. hősapka, 2 pár térdmelegítő, 3 pár érmelegítő, Keresztes Zsigmondné 1 drb. szörme, Kovács Ignácné egy csomó tepés, Fürst Viktorné 2 nyulbör, Metykó Istvánné 1 nyulbör, Vértessy Lajos egy kenyér, Fejermegyei Napló szerk. egy nyulbör, Özv. Csuka Istvánné 2 nyulbör, Jungvirtné téps, Özy Szmoll Györgyné 1 pár térdmelegítő, N. N. egy karmantyú, Lőrincz Jánosné 2 bot, 3 könyv, 1 szörme, Vida Elek nyulbör, Baranyay Lajos szörme, Bodics Gizella nyulbör, Hübscher 6 drb. hasmelégítő, 6 pár keztyű, 6 pár érmelegítő, 1 pár térdmelegítő, 1 hősapka, 6 drb. ing, Varga Hermanné 1 pár érmelegítő, 1 pár térdmelegítő. (Folyt. köv.)

PIUMEI kávébehozatal

SZÉKESFEHÉRVÁR

:: (BARÁTOK ÉPÜLETE) ::

Pörkölt kávékovereket utolérhetetlenek! Saját villamos kávéanyagpörköldé! Telefon 250.

— **Köbögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult szer a dr. Störk-féle komprimált mellpszilla. Egy doboz ára 50 fillér. **Kapható Szűts Róbert Magyar Koronagyógyszertárában Székesfehérvár Városházán.**

Felvágottak sajátok nagy választékban. Borok, pezsgők, rumok és likőrök; cukorkák, teasalitomány. Müncheni Szalvator sör. Pénteken halatoni süllő Gebauer Testvéreknél, Kossuth-utca. Telefon 340.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO

színház

1. A kis lótolva, (humoros.)
2. Riportok a háborúból.
- 3.—4.—5. Dr.

Gar el Hama IV.

A diplomás gazember.

Dráma 3 felvonásban.

A csintalan Amor.

Vígjáték 2 felvonásban.

Legolcsóbb szenet

a Székesfehérvári Hitelszövetkezet (hív. helyiség: Távirdu-utca 6.) árusít.

1. darabos poroszszén mm.-ja: 4 korona 80 fillér.

1. darabos salgotárjani szén mm.-ja: 3 kor. 60 fillér.

a házhoz szállítás fuvarjával együtt. Megrendeléseket bármely mennyiségben elfogad a könyvelőség a hiv. helyiségben mindennap d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5 óráig. Szállítás minden hét szerdáján.

Mivel a hitelszövetkezet csak tagjainak szállít, a saját érdekében cselekszik, aki a tagok közé sürgősen belép. Egy üzletért (amely után 5%-os osztlék jár: 50 korona, ezt azonban 50 hónap alatt kell befizetni).

Kávéházban, vendéglőben, dohánnyözsédekben, fodrásztermekben kérjék a Fejérmegyei Naplót.

SZÍNHÁZ.

1915. márc. 18.

A vasgyáros. Ohnet György e nagyszerű műve került színre Márkus Emília, a budapesti Nemzeti Színház művésznőjének második napi vendégzereplése alkalmából. A közönség nem töltötte meg teljesen a színházat, épp úgy, mint tegnap; talán sokan első lemaradásáért nehezeltek, talán más okok is közrejátszottak. Azt azonban tudjuk, hogy első ízben táblás házat csinált volna a színház, mert minden jegy elkelt. — Márkus Emília már régóta elsőrendű büszkesége a magyar színészetnek, művészete azonban nem a múlté, mert ami tökéletes, az helhatatlan is. Pompás beszélő organuma van; szében nála magyarul kevesen beszélnek az országban. S aki ilyen szépen tud beszélni, természetesen szépen is játszik. Így nem lehet csodálni, hogy úgy játszik az érzelmei, az indulatok skáláján, mint akár egy hegedűvirtuóz egy régi Stradivariusz. Magával ragad, fölemel, lesújt, szóval igazi művész. Ezt a kivételes tehetséget ragyogtatatta Márkus Emília két estén át a fehérvári publikum előtt. — Az előadás többi szereplői közül megemlíthetjük *Déris*, *Faludát* és *Vérőli*. — Itt tesszük szövé azt az beszántó dolgot, hogy különösen a második vendégzereplés alkalmából rettentően hosszú felvonásokhoz tartottak, úgy, hogy a publikum már bosszankodni és zúgolódni kezdett. Az a véleményünk, hogy ilyen esetek rendes vezetése elő nem fordulhatnak.

Uj vendégzereplések. A színház e hetet, úgy látszik, vendégzereplésekre szánta, mert f. hó 20 és 21-én, szombaton és vasárnap este *Komlósi Emma*, a budapesti Vig-opera volt tagja fog nálunk vendégzerepleni. Első nap az *Ingenyelők* c. énekes népszimfóniában, második nap a *Lili* operettben fog játszani. Jegyek az előadásokra előre váltathatók.

Értesítés. Estét szerezték maguknak azok, akik végignézték tegnap az Apolló Színház műsorát. Dr. Garai Hama a diplomás gazember c. kép jelenetét olyan izgalomba hozták a szemlélőt, melyhez hasonlót már régen láttunk. A műsor többi számai között a csintalan Andor minden jelenete kacagató. Örösi

teppsal fogadta a közönség Hindenburg megjelenését. A szenzációs műsor teljes egészében ma látható utoljára.

A kyburgi kísértet.

Nagény a német lovagkor

TITKOS VÉRTÖRVÉNYSZEKEINEK korából.

A Fejérmegyei Napló számára Dörle A. nyomán írta Diabolo.

(124)

— Oh hogy Kyburg nem örülhet velünk, mennyire sajnálom — mondta az ifju Waldern.

— Szegény Kyburg, éppen itt hozzák. Négy apród hozta hordágyon a halálosan sebesült Kyburgi Kunót. A boldogság perceit a fájdalom váltotta fel. Legjobban a két ifju érzékenyedt el, kikkel egyidős és testi lelki jóbarát volt Kunó; Norbert meg a másik Kunó. A sebesült eszméletlenül feküdt a hordágyon, a négy apród lassu lépéssel a vár belső termei felé igyekezett vele, ahol a többi sebesült is feküdt. Norbert és Kunó megállították őket és részvétellel, szeretettel hajoltak a sebesült bájársuk fölé. S e pillanatban megint történt valami, ami a körülállók figyelmét hirtelen másfelé terelte. Vagy nyolc-tíz katona ujjongva egy foglyot vezetett erre. A fogoly nyugodtan halad közöttük minden lépésénél zajosan csörömpöltek láncjai.

— Nagy ég! — kiáltott fel Ilona kisasszony, ki mindeddig néman nézte a történeteket s egyre-csak a vén Kelemenbe kapaszkodott. — Atyám! kiáltott s a fogolyhoz futott és nyakába borult. — Lányom! — ez volt egyetlen szava a fogolynak. De akik vezették, mégis meghökentek egy pillanatra, mert a jelenet váratlan és megható volt, csak hogy a győzelem s a boszu heve nem zavartatta magát soká.

— Tovább gaffikó! Kyburg árulója, gyilkosa! Le veled, ugyanabba a börtönbe kerülés, amelyben Kyburgi Gottfriedet lefejeztetted! Ott fogsz elevenen megsülni, amikor váradat felpörköljük.

— Atyám! Drága jó atyám! Én nem engedlek! Nem! — ve-lőtrázó sikítással átkarolta Ilona atyját és nem engedte tovább vinni.

(Folyt. köv.)

Székesfehérvár szab. kir. város polgármestere.

33881915. szám.

Hirdetmény.

A háboru tartama alatt gyakorta fordultak elő esetek, hogy az eltűnt, illetőleg hadifogságba jutott katonák hollette iránt hozzátartozóik Erzsébet özvegy román királyné Ő Felségéhez intézett magánlevelével közvetlenül a román királyi udvarnál érdeklődtek. Ennek a mivel sem indokolható eljárásnak a megszüntetése érdekében a közönség tudomására hozom, hogy Erzsébet özvegy román királyné Ő Felsége a cs. és kir. külügyminiszter urnak idevona-rtakozó átirata szerint a hadifogságba jutott katonák iránt hozzá intézett levelekre adandó

válasz, illetőleg felvilágosítás tekintetben rendelkezést tenni nem kíván, az ily irányu kísérletek tehát mellőzendők s a felvilágosítást kérő levelek a jövőben hadifoglyokat gyámoltató és tudakozó hivatalhoz (Budapest, Üllői-ut 1. sz.) intézendők.

Székesfehérvárott, 1915. évi március hó 18-án.

Dr. Saára Gyula sk. polgármester.

Hirdetmény.

Tekintettel arra, hogy zálogostályunk a háboru kitérése óta árverést nem tartott, ezenel közhírré tesszük, hogy az 1914. május hó 1-től kezdődőleg lejárt zálogosított tárgyak még meghosszabbíthatók, illetve kiválthatók.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Zálogosztálya. Rózsa-utca 5.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsa. 3227/1915. sz.

Hirdetmény.

Amig a város területén zár alá vett, de a lakosság szükségletére feloldott 218 mm. buza, 229 mm. rozs és 136 mm. árpa lisztjéből a készlet tart, főzésre is használható sötétebb buzaliszt 'legfőlebb' 56 fillérért, rozs és árpa keverék kenyérliszt legfőlebb 44 fillérért különként árusítás alá kerül a következő kereskedőknél:

1. Keresztény Fogyasztási Szövetkezet Szőgyény M. utca.
2. Közérdek Fogyasztási Szövetkezet Deák Ferenc utca.
3. Löwy Gyula Nádor-utca.
4. Braun Lajos Haltér.
5. Ofner Mór Szőgyény Marich utca.
6. Heumann József Széchenyi-utca.
7. Bruza Győző Széchenyi-utca.
8. Wöllner Nándor Felsőkirályosor.
9. Perlaki nővérek Haltér.
10. Barna Viktor Rákóczi utca.
11. Deutsch Kálmán Vásártér.
12. Hermann Mihály Tobak-utca.

Egy-egy vevő egy hétre 5 kiló kevert és 2 kilogramm buzalisznél többet nem kaphat.

Az árusító üzletekben az árszabás kifüggesztendő. Fenti árszabás kötelező azokra a sűtőkre is, akik a városi lisztből lisztalajkában adnak el.

Ha pedig abból készített kenyereket adnak el, ennek ára nem lehet több különként, mint a lisztnek kicsinyben való eladási ára, azaz a

buzaliszt kenyéré 56, kenyérliszté 44 fillér.

Ellenőrzéssel a rendőrséget biztut meg.

Székesfehérvárott, 1915. évi március hó 15-én.

Dr. Saára Gyula, polgármestere.

Dr. Kerekes Lajos, főjegyző.

Szombaton és vasárnap, március hó 20 és 21 én:

Viharkisasszony

(Vigjáték.)

Főszereplő Dorril Weixler. A föld legcsintalanabb leánya.

A négyek jele.

Izgalmas detektívtörténet.

Fényes pótműsor.

Naponta előadás este 6 és 9 órakor.

Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy jó házból való fiut keresek rögtöni felvételre pincératanulónak Rédei vendéglős. Kossuth-utca. 14.

Műtrágya, vas és épületanyagok legolcsóbban Grósz Bernátnál kaphatók. Rác-utca. Telefon 128.

Balatonvidéki, kitűnő zamatu, 1914. évi saját termésű boromra 50 literen felül megrendeléseket elfogadok. Literre 68 fillér. Lambert Vilmos, Deák Ferenc-utca 1. d.

Eladó ház. Homokosor 33. szám alatti, volt Polyák-féle ház, szabadkézből eladó. Tudakozódni dr. Holly Géza ügyvédi irodájában lehet. (Kossuth-utca 8. sz.)

Legujabb szalma (tagál) női kalap-formák.

Selyemsapkák. VIRAGOK és DISZEK

Elegáns blousok és pongyolák legolcsóbban kaphatók:

Kovács Antalnál, uri és női divatárúháza. Városház-tér.